

56 130
ПБ 462

МИРЗА-ШАФИЈЕ.

Рецитација по Боден Штејн

ОД

Јована Јовановића.

На свет издао

Ђорђе Рајковић.

Купљена у Селедицу за 1 бор. а. вр.

0

ПЕСМЕ

МИРЗА - ШАФИЈЕ.

Светозару Шк. Бајићу
срп. нар. уметелу
У Сунцу 872.

507

УНИВ. БИБЛИОТЕКА

И. Бр. 54343

ПЕСМЕ

ЖИРЗА-ЖАФЖЕ.

Већином по Боденстету

од

Јована Јовановића.

На свет издао Ђорђе Рајковић.

С.М.Б.

БЕЧ

штампарија јерменскога манастира

1871.

САДРЖАЈ.

ЗУЛЕЈКА.

Страна

1. Не могу је анђелима у рају	3
2. Та ни оно небо не реси се собом	4
3. Кад вам браца песму 'стави	5
4. На уранку страшна суда	7
5. Шта је узраст вите јеле	8
6. Прошеће	9
7. У вис лети срце моје	11
8. Кад погледим ножице ти мале	12
9. Што се плашиш, дете моје	13
10. Ружи пошле сузе тећи	15
11. Мојој срећи не знам наћи имена	16
12. Кад пролеће уз брдо се вијне	17
13. Време? — Простор?!	19

ПЕСМЕ ТУГЕ.

14. У градини славујак се тужи	23
15. И опет је дошло прамалеће мило	24
16. Једном рече нека луда	25
17. То су луде, који суде	26
18. Слуш'о сам и чит'о	27
19. Мирза б' био слепац од главе до пете	28
20. Без кише, бев сунца	29
21. Ко је најстарији	30
22. Ником ладни гроб не прија	31

	Страна
23. Мирза-Шафи, врат' се с пута	33
24. Час за часом итро с' мота	35

ПЕСМЕ У СЛАВУ ВИНА И ЗЕМАЉСКОГ УЖИВАЊА.

25. Из извора силног, ватренога	39
26. Ја сам ђаче хафисово	41
27. Чуј шта пише сред бокала	43
28. Дај ту чашу што се смеје	45
29. К'о што славуј пије мед са руже	47
30. Мула, мула, то ти кажем	48
31. По чем' познаш право цвеће	49
32. Зими се веселим	50
33. То се вама не допада	51
34. Разишла се сва дружина	53
35. Дај ми камен мудрости	56

ПЕСМЕ И ИЗРЕКЕ МУДРОСТИ.

36. Ког намећу бог дарива	59
37. Слуш'о сам од људи пословицу ову	60
38. Волеш ли ме, волећу те	61
39. Свашта има својег реда	62
40. Црњак моли	63
41. Смеђе око, лукаво си	64
42. Ал ја мрзим сличарење сулудо	65
43. Та на лице падај, чоче	67
44. Песма мора мирисати	68
45. На висини тражиш	69
46. О вечности недогледу	70
47. Нико неће рећи	71

	Страна
48. Звучна песма	72
49. Ко сам и какав сам	73
50. Ко је увек био смотрен и опазан	74
51. Иди међу кривце	75
52. Тиран жели да га с' боје	76

ТИФЛИС. РАЗЛИЧИТО.

53. Дигни чадру горе	79
54. Из Тех'рана, славна места	81
55. Ти ми велиш да сам лептир	82

МИРЗА - ЈУСУФ.

56. Стара повест у новим сликовима	85
57. Је л' Јусуфе, и сам видиш	87
58. Ти, Јусуфе, водолоче	89
59. Чудан је то светац	91

ХАФИСА.

60. О како ми је, како	95
61. Кад сам поч'о на базару	97
62. Осећам ти мирис душе	99
63. Не премишљај, мој пупољче	100
64. Главу диже над облаке	101
65. Мирза-Шафи, Мирза-Шафи	102
66. Ој тифлиске старе сакле	103
67. Да се кајем и поправим	104

РАЗЛИКЕ ПЕСМЕ.

68. Бог је сунцу светлост дао	107
69. Што у јарком сунцу гори	108
70. Време се зове ово	109

	Страна
71. Мене ј' негда и шах к себи радо прим'о	110
72. Синоћ ми се у сну један анђ'о јави	111
73. Пријатељство	112
74. На част њима њиов снажај	113
75. Ружа и трње	115
76. Боље милост без песама	116
77. Да л' да с' смејем, да л' да с' једим	117
78. Док сам ово пев'о: Ајд'мо за слободом	118
79. Калуђери	119
80. Муштахид пева	120
81. Мирза-Шафи пева	121
82. Аој, Мирза, да дружине лене	122

ДОДАТАК.

83. Боље ј' живет' без признања	127
84. На свачијем лицу пише	128
85. У чем' леже чаролије	129
86. Рад' истине гоне	130
87. Ништа није лакше него мрштит' лице	131
88. Ти не мораш ружу брати	132
89. Мудар може постојати	133
90. Залуд рука каљава	134
91. Чкаљ је ружи говорио	135
92. Јуче, ал' дабогме, измеђ' четир ока	136
93. Оштар нож се врло лако	137
94. Кавгације, лармације	138
95. Чије око није за лепоту слепо	139
96. Ако почнеш 'вако	140
97. Ко је срећан, тај нам срећу носи	141
98. По шаховој заповести	142

ЗУБЕКА.

Die Liebe ist der Dichtung Stern,
Die Liebe ist des Lebens Kern;
Und wer die Liebe hat ausgesungen,
Der hat die Ewigkeit errungen.

Rückert.

I.

Не могу је анђелима у рају,
Ни ружама што под росом блистају,
Баш ни сунцу, кад га зора окити, —
Зулеику, милу моју сравнити;

Јер су груди у анђела ледене,
Под ружом су оштре бодље скривене,
Јарко сунце тавни облак покрије —
Тако друштво за Зулејку зло ми је.

Све на свету што је досад блистало,
Није мени уз Зулејку пристало:
Бодље нема, топло љуби, сјајна је —
Ником другом — сама себи равна је.

II.

Та ни оно небо не реси се собом,
Већ од јарког сунца свог уреса чека,
Тако моје срце, оно с' реси тобом,
Без тебе би било у тами до века; —

Ка' и свету што се губи сва лепота
Кад га црна тмина копреном замота,
А кад сунце сијне, к'о што си ти моје,
Тек онда покаже све лепоте своје.

III.

Кад вам браца песму 'стави
Свака цура живље дише,
Јер су речи бисер прави
На ибришим што се ниже.

А из песме мирис бије,
К'о хуријске кроз осмејке, —
К'о из оне амајлије,
Што је доби од Зулејке.

Не чуд'те се тим песмама,
Што су звуци тако врли,
Што се мудрост овејана
Са младачким бесом грли —

Одкуда мудрост, тај урес ми?
Њено око даде ми је:
„Нек ти душа буде песни,
А ти песмом одени је!“

Зато с' чуди ко год не зна,
Одкуда светлост та без сена!
Та то море није песма,
Већ је одсев ока њена!

Та она је пеар Цема *),
Она ј' Мирзи врело знања;
Без ње Мирза гласка нема,
А камоли поуздања.

Зато ј' песма таке среће,
Зато с' тако лако њија, —
Ко' Зулејка кад се шеће
По ћилиму гаровиља.

*) Чаша Цемова или Цемшидова, у којој на дну одкривалесу
се све земаљске тајке. Зове се тако по старом персијском кра-
љу Цему.

IV.

На уранку страшна суда,
Сви ће с' мртви горе дићи;
Биће молбе, биће труда
Како ће се у рај стићи;

Мене брига морит' неће, —
Ти си мени, звездо мила,
Давно, давно врата среће,
Двери раја отворила.

V.

Шта је узраст вите јеле, шта су очи у газеле
Према твојем стасу витом, твојем оку поноситом!

Шта је мирис што га ветар са шираског носи раја
Према оном миомиру твог дубоког уздисаја!

Шта су оне слатке песме, што је негда Хафис вио
Према једном гласку што је из твог грла излетио!

Шта је пар рујне руже, из ког славуј сласти пије
Премаружиуста твоји! — Ништаније! — Ништаније!

Шта је сунце, месец, звезде! — Де се њине фале чују!
Они само за те сјају — само с' на те осмејкују.

Шта сам и сам! — Шта ми ј' срце! — Шта су ове
песме моје?

Само робље твога сјаја — славопојци силе твоје!

VI.

ПРОШЕЊЕ.

Љубавнику пуно ј' знака
Све, што собом носи цвеће;
Цвећем њему збори драга:
Три му баци кад га неће.

Ал' ако му пупољ ити,
То је значак лепша збора:
Смеш се надат', све ће бити,
Ал' се, брајко, чекат' мора!

А најбоље кад си среће,
Даће т' ружу тад у цвету,
Тад ти жеље морит' неће, —
Пољубци су на полету.

Ево, душо, дане врли,
Мирза ти се смерно клања,
И песма му к теби рли,
Кано цветак од питања ;

Удес чека, да ли ће га
Снаћи златан, или црн,
Како бациш ти на њега
Цвет, пупољак или — три.

VII,

У вис лети срце моје —
Са среће је тако чило,
Што се твоје златно миље
Са жељом му загрлило.

Ал' се опет доле враћа,
Јер му нигде стана није,
Само тамо, де весело
Твоје срце уза њ бије.

Исто тако и шедрван
Од радости у вис прне,
Ал' у вису нема среће —
Пак се опет доле врне;

Доле ита, завичају,
Да на меком крилу дане,
Ка извору своје снаге,
Источнику своје ране.

VIII.

Кад погледим ножице ти мале
Чудно ми се чудо врзе по памети —
Како могу тол'ко баја на себи понети!?

Кад погледим ручице ти мале
Питање ме мори оног целог дана
Како могу, тако мале, таки задат' рана!?

Кад погледим уснице ти рујне
У мени се срце, крв, и душа диве:
Како таке дивне усне без пољубца живе!?

Кад погледим очи твоје чарне,
Тад пред целим светом изповедим јавно
Да ја не знам како нисам полудно давно!

IX.

Што се плашиш, дете моје,
Кад на твоја врата ступим?
Зашто презаш, голубицо,
Кад те оћу да пољубим?

Ја не тражим туђе добро,
По своју сам дош'о дику . . .
Та то тако давно пише
У мог жића рожданику.

Ви'ш у мене ј' јака вера
У алаха, у алкоран,
И верујем да те увек
Љубит' могу, љубит' морам.

Та ће вера мене спасти
Баш да умрем ту у стику . . .
Та то тако давно пише
У мог жића рожданику.

Де разведри мутно чело,
Нека опет сијне зора,
Твоја брига нема пута, —
Кад то тако бити мора.

Нека пуца, нек се ломи,
Не смем другу љубит' дику . . .
Јер то тако давно пише
У мог жића рожданику.

Ако и ти, порад греха,
На божију милост зидаш,
Мораш и ти смиловат' се
Да ми срца бол извидаш.

Та не тражи друге среће,
Повери се веренику . . .
Јер то тако давно пише
У твог жића рожданику.

Не промаши часак ови
Кад се врши судба наша —
Та баш сад се с седмог неба
Амо доле рај пренаша . . .

Другу срећу горе тражи,
Овде ј' прими у том лику . . .
Та то тако давно пише
У жића нам рожданику.

X.

Руџи пошле сузе тећи:
Жали мирис душе своје,
Што га чека смрт прека.

А ја ћу јој на то рећи
Да кроз песме веје моје
Пак ће живет' до век века.

XI.

Мојој срећи не знам наћи имена,
Ма да није тако свуде виђена.
Док немиран у вртлогу морећ' лет
Своме добру с пута сврће луди свет, —
Докле дервиш тело мучи, мислећи
Да ће само тако паклу утећи, —
Док богаташ своје новцу робује, —
Док муфтија о вечности попује,
А слуша га глупог света милион,
Прем о томе тол'ко знаде ка' и он: —
Ја сам дотле поред моје Зулејке,
Удубљен сам у њезине осмејке,
Ил у оне црне, светле зенице,
Из њи пишем моје дивне песмице.
Поред наске пламен-вино лади се,
Само виче: Море, Мирза, напи се!
Зулејка ми својом руком наточи,
А ја зато пољубим је међ очи.
У том послу често кликнем — кликнем: Хај!
Де је љубав, де је вино, ту је рај!

XII.

Кад пролеће уз брдо се вијне
Да разтопи на вр'овма снег,
Кад сунашце умиљато сијне,
Озелене шума, дола, брег, —

Кад у један ма
Прође страва сва
Што је целе зиме владала,
У далеки крај
Заори се: Хај!
Ал је диван тај
Прамалећа рај!

Кад се зора у злату засија
И провири кроз пупољак цвет,
— Свет му прија, зато се развија —
И замири подмлађени свет;
Кроз славујев круг
Дуне топли југ,
И ^иоживе, разпева се луг, —
У далеки крај
Заори се: Хај!
Ал је диван тај
Прамалећа рај!

Бегу дани исти 'ваки, дивни,
Кад се првом загрлисмо, — знаш!
Кад две душе споји онај силни,
Онај први, дуги пољуб наш . . .

Диже главу цвет,

Замириса свет,

Чиле тице убрзаше лет —

У далеки крај

Орило се: Хај!

Ал је диван тај

Прамалећа рај!

XIII.

Време? — Простор?! —
Ман' се, ман' —
Време, простор,
То је сан
Којег лако заборави
Ко је срећан са љубави.

HEERE TYPE.

Die frohen Freunde laden dich
O komm an uns're Brust!
Und was du auch verloren hast,
Vertraure den Verlust.

Göthe.

XIV.

У градини славујак се тужи:
Ај, боли ме, боли ме у души,
Шта ће мени гласа умилнога,
Код овака сива перја мога!
Моје песме само ме срамоте,
Кад ја немам ружине лепоте.

У бокору тужила се ружа:
Како да ме не заболи душа, —
На што ј' мени руменила мога,
И мириса овог дивотнога,
Која вајда од мог целог краса,
Кад ја немам славујева гласа!

Ту се нађе Шафи, он изравна, вако:
Престаните тужит', помоћи је лако,
Ти, славују, с твојим дивно-мили^м гласом,
Ти, ружо, с мирисом и с диво^тним красом
Сдружите се лепо у песмама мојим
Да рајском милином цео свет напојим!

XV.

И опет је дошло прамалеће мило,
А цвеће се пита: „Шта се с нама сбило?“

„Камо Мирзе, да нас п' обичају старом
Дочека са песмом и пуним пеаром!“

Мирза од вас бежи, клон'те с' и ви њега,
Мирза је без душе, без ума, без свега —

Он нема Зулејке, нема верне друге,
Нема ништа, нема, до очајне туге.

XVI.

Једном рече нека луда :
Човек треба да се пати
На то ј' створен а на друго ништа не !
Та се лудост чула свуда,
На свету је пуно луда, —
Вероваше луде све.
Па почеше радост гнати,
Срећу своју сатирати.
Живот им се тад помрачи,
Без божијег удеса,
Вид им поста краћи, краћи,
А све дужа ушеса.

XVII.

То су луде, који суде
Да несрећа грешне људе
Поправит', окрепит' може!

Мајде, ако тако буде
То ће рђа оштрит' ноже;

А узима л' когод воље
Да се нађе у чистоћи,
Тај у блато мора поћи;

А свако ће видет' боље
Кад изкопа своје очи.

XVIII.

Слуш'о сам и чит'о
Да се сбива и то,
Да несрећа душу чисти,
Те је тако од користи.
Слуш'о сам и чит'о, —
Бива кадкад и то
Да се болест нека
И отровом лечи,
Пак се и излечи.
Ал' фала му лепо
Ко верује слепо
Да је зато отров
Свакој бољи лек,
Да ће увек спасти
И продужит' век.

XIX.

Мирза б' био слепац од главе до пете,
А по срцу баба, а по уму дете
Кад би своја дела,
Кад би песме своје
Окренуо путем,
Којим с' луде роје,
Удесио вером,
Што му ј' луде кроје.

XX.

Без кише, без сунца
Оста њива гола
А и наши труди
Остаће залуди
Ако нема среће, нема благослова.

XXI.

„Ко је најстарији
Најизкуснији је!“
Ако ј' кадкад тако,
Увек тако није!

Нит' је увек у тог
Највише морала,
Који је највише
Претрпео зала!

XXII.

Ником ладни гроб не прија —
Ал невоља ј' још страшнија.
Она т' млада прави седа,
Неда ти умрети, а живет' ти не да.
Празну т' чашу једом пуни,
Са дрвета жића млада,
Са радости, с вере, с нада
Цветове ти у пра круни.
Најмудријем понос сатре,
Постави га међ две ватре:
Ил' да пузи по прашини,
Да лудама измет чини,
Ил' код зноја свог крвава
Гладујући да скапава.

У невоље срца није;
Она ј' гробље појезије.
Слободи ти скује ланце,
Подчини те под кукавце,
Који с' гнуша разум виши, —
Њима, робе, метаниши!

Ал не клони, не малакши —
Који клоне, тај већ паде.
Јад не може мудрост поднет',
Мудрост може поднет' јаде.

Љуби, — љубав свагда срећи!
Певај, — песма душу лечи!
Љубав, песма искре бију,
Од њи бежи многа гуја . . .
Угледај се на те руже,
Угледај се на славуја!

Ружа, светска лепотица,
Од нечисти једва с' брани;
А славујак, рајска тица,
Гаднима се црвма рани.

XXIII.

Мирза-Шафи, врат' се с пута
Ким' те ј' луда крв завела,
Прођ' се сигре лакоумне
Па се лати збиљски дела.

Већ и Мирза-Хаџи-Агас *)
До званија дође сјајна, —
Досад беше глуп к'о клада,
А сад носи сто колајна.

Дај држави твоју снагу,
Да ти лепши дани свану,
И тако су све глупаци
Што 'но седе у дивану.

Мирза рече: За та места
Има људи изучени,
Али Мирзу, слаткопевца,
Ко ће њега да замени?!

*) Велики везир персијски што је недавно умрѣо.

Дај ми једног из дивана
Који 'вако певат' уме,
Кој' се с цвећем, са славуји
Разговара и разуме, —

Ја ћу одма вргнут' љубав,
Вино, цвеће, жице злате,
Намрштићу ведро чело,
Па ме нос'те куда знате.

XXIV.

Час за часом итро с' мота; —
Кад већ миње дан живота,
Кад, у позна у времена
Сијну звезде од спомена,
Јесте мила њина моћ . . .
Но много ти не помажу,
Јер ти и то тужно кажу:
Ми смо звезде — ово ј' ноћ!

ЖЕЖЕ

у славу вина и земаљског уживања.

Becherrand und Lippen
Sind Korallenklippen,
Wo auch die gescheitern
Schiffer gerne scheitern.

Rückert.

XXV.

Из извора силног, ватренога,
Из потока вина рујевнога
Бију сласти какви више нема,
Бије отров каквог више нема.

Ој у вину свашта лежи,
Све што год би ко заиск'о,
Лежи лепо, лежи ниско;
Па какав је који пије
Онако му извор лије.

У низину у сред гада
Пијан луда трештен пада;
Ми пијемо и он пије
Али пијан он се зове,
А нас чини веселије,
Разлаже нам сласти нове,
Нама годи, — нама плоди
Итре мисли у слободи,
Те потеку мудри збори,
Ватра пламти, свако гори,

Рујно вино нама годи,
Лепота нас рајем води.

Јер је вино равно роси,
Што у калу множи гада,
А благодат божу носи
Кад на њиву цвеће л' пада.

XXVI.

Ја сам ђаче хаџисово,
Бога славим у меани —
Мили су ми добри људи,
Добро пиће, добри дани.
Зато мене радо гледе
Де се пије, де је слава,
И зато ми име даше,
Красно име: мудра глава.
Када дођем: Та ево га!
Пун радости свако вели;
А кад пођем: Зар већ иде! —
За мном гледе невесели.
Кад нестанем: Камо, де је?
Тужна пита сва дружина;
Кад останем, зађиликну:
Ту је мудри, дајте вина!
Зато молим вишњег бога
Да ме, сина свога, гледа,
Да ми срцу и ногама
Поклизнути с правца не да —
Подалеко од мошеје,

Од муфтија црни, крути,
Нек љубави срце моје,
Крчми ноге нек упути,
Де почесто мудрујући
О свршетку и почетку,
Често вином одгоненем
Жића нашег загонетку.
А кад једном по жилама
Слатко врело надме вина,
— У струку се моје драге
Светска јави величина,
Туна, брате, кад у рају,
У ватреном загрљају,
Утопљена у радости
Два се срца заиграју,
Па с' засене моје очи
Њеног ока пламом сјајним, —
Онда да ме смрт уништи
Па до века веков — амин!

XXVII.

Чуј шта пише сред бокала

Чили, здрави весељака:

„Старо вино, нова шала,

Све од зоре па до мрака!“

Де је тако, ту је слога;

Али једно без другога —

Онда ништ' не вреди!

Што ми чешће из подрума,

Дух то боље у вис леће;

Рубин кити браду ума,

Око нас се свет. окреће.

Кроз ког прво вино сијне,

То је вођа, сви за њиме! —

Нек нас води мети.

Тако с' мудри дижу с вином

Над ништином ташти мрава,

Као Елбор над долином

У висину неба плава;

Њега сунце златом руби,

А нас друто сунце љуби, —

Из наши пеара.

Де, па чим би да изкупи
Свет весеље 'ваки дана?
Часови су ђора скупни —
Немаш, купче, тол'ко блага!

Једно само знадем, што је
Много скупље, — и то ј' моје
Пољубац Хафисе!

Па већ кад је жиће кратко,
Мудра глава за тим стаје,
Да што ј' кратко буде слатко —
Другу мудрост не познаје.

Зато, чедо, не оклевај,
Оди к нама, с нама певај —
Жив'мо док смо живи!

XXVIII.

Дај ту чашу што се смеје
Да наздравим оном дану,
Кад сам првом из мошеје
Побегао у меану.

Примише ме полумртва,
Права старца голобрада,
Јер ја беа права жртва
Смерни, трули накарада.

Мало песма, мало вино,
Мало љубав, мало шала,
Пак сам брзо трулеж скин'о,
И младост ми ојачала.

Нисам више духа слабог,
Сад молитве другче стварам,
Зато нисам ја незнабог
Што по мраку не тумарам.

Сад не клечим као прије,
Сад кандила друга палим,
Сад се молим искреније,
Јер знам зашто бога фалим.

И Хафиса зна то исто,
И верује у све раје . . .
То је знање барем чисто,
Така вера чисто сјаје.

Дад' и другу, и та с' смеје,
Да наздравим оном дану,
Кад сам првом из мошеје
Побегао у меану.

XXIX.

К'о што славуј пије мед са руже
— Паметан је па зна шта је добро! —
Пимо и ми, пимо и ми, друже,
— Ми паметни знамо шта је добро! —

Наш комшија неће винограда,
— Бостан сеј'о па га је и обр'о, —
А ми срећни са нашега рада,
— Ми паметни, знамо шта је добро! —

Бог је вино створио за људе
— Греота је не пити га, побро! —
Јесте, луде, они другче суде,
— Ми паметни знамо шта је добро! —

XXX.

Мула, мула, то ти кажем:
Ко не пије, греши здраво;
Сад ил' мисли да ти лажем
Ил' да имам пуно право.

Казаћу ти, што би крио,
У мошеји пре сам био,
Де се моли, де се клања, —
Ал' не мисли рад кајања.
Жедан беа, вина тео,
Пијан био, пут помео.

XXXI.

По чем познаш право цвеће?

По том што мирише!

А кад познаш добро вино?

Кад га пијем више!

А кад познаш добре људе?

Кад им дођем ближе!

А шенха и муфтију?

— На челу им пише!

Одговараш красно — зато с' добру надај,
У свет поћи можеш, ал' се по том владај!

XXXII.

Зими се веселим
Што пролеће стиже
Које тако чекам,
Које тако желим, —
А кад стигне, онда
Би л' доследан био
Да опет не певам,
Да се не веселим!

XXXIII.

То се вама не допада
Што и друго што не певам,
Зашт' пролеће, вино, цвеће,
Љубав, радост само певам.

Та зар више заслужују
Жижак, месец и светлаци . . .
Да плетући венце њима
Јарком сунцу ја не певам.

Како сунце тако и ја
Разашиљем светле зраке,
Јер ја само што је красно, —
Што је ниско то не певам.

Нека други снева битке,
Дворске части и мошејске —
Рујно вино, рујна ружа,
Јоште љуба — то ја певам.

Какав ли се мирис диже?
Та из песме то је моје —
Јер бадава! нико други,
Што је дивно, то ја певам.

XXXIV.

Разишла се сва дружина,
Прошла ј' поноћ у велико,
Седелисмо поред вина
Ја и крчмар — више нико.
Проникла ме нека струја
И топлота нека света,
Обузе ме нека сладост,
Ка' да ће се прва младост
Сад у мени да разцвета.
Досад јоште нисам знао
За толике
Особине и врлине
Кахетинске руменике.
Ја сам пио и зборио
— Ал' то нису речи биле,
Речи су се опесмиле,
Па сам друга загрлио.
Ова срећа прекомерна
Већ ми беа души много,
Заболи ме што је нисам
С целим светом делит' мог'о.

Стари крчмар гледао је
Зажарено моје лице.
А ја реко: Ај, да ми се
Сад разлити, разтопит' се!
Као река рујна вина
Да потечем океану,
Да зачиним, да окрепим,
Да оживем воду слану, —
Да ми буде таке воље
Ка' што ј' мени сад у души,
А у тако дивно море
Да се после сав свет сруши:
И те школе, и мошеје,
И ти светци, и та чуда —
Сав тај крпеж, сав тај трулеж,
Све мој талас да прогута.

Ја б' сатрџо све вериге,
Па да сване свет слободе;
Смрвнио би све науке
Што доносе труле плоде
И човека мраком воде —
Па да с' друге нове роде,

Не из блата, не из воде,
Већ из духа, из живота,
Из снажине, из слободе.

Прођ' се тога, Мирза-Шафи,
Све се може то изтија!
— Тако рече крчмар стари —
Сустаће ти фантазија.
Али док си јоште цео,
Док се ниси разтопио
И к'о река рујна вина
Сав океан зачинио;
Док не створиш ^и свет тај нови,
Нек се барем што ужива,
Донде нек се поток вина
Полагацко у те слива.
Пусти луду, куд сам жели,
Нек проводи век бадава —
Ал' кап свака има цели
Што је пије мудра глава!

XXXV.

Дај ми камен мудрости !

Дај ми чашу Цемшида !

Огледало разума !

Дај ми печат Сол'мона !

Дај ми крепост ! дај ми рај !

Једном речи :

Вина дај !

ЖЕЖЕ

И ИЗРЕКЕ МУДРОСТИ.

Auf das empfindsame Volk hab' ich nie was gehalten; es werden,
Kommt die Gelegenheit, nur schlechte Gesellen daraus.

Göthe.

XXXVI.

Бог памећу бог дарива
И влада се по памети,
У младости стар не бива, —
Под старост се не подети.

Ви'ш у зиму цвет не цвета,
Ви'ш у лето нема леда, —
А што ј' урес млади лета,
Старости се више не да.

Смрзла бит' у младо доба,
А полудет' близу гроба,
То је веруј лудост сушта,
Здрава памет не допушта.

XXXVII.

Слуш'о сам од људи пословицу ову,
Пословицу стару, али увек нову:

„Ко истину љуби, мора целог дана
Држати за узду коња оседлана!“

„Ко истину мисли, па то не зна скрити,
Мора једном ногом на зенгији бити!“

„Ко истину оће још и да изрече,
Мора имат' крила, другче не утече!“

Ипак Мирза-Шафи вели: Који лаже,
Тога треба лемат', друго не помаже!

XXXVIII.

Волеш ли ме — волећу те,
Мрзиш ли ме — мрзићу те —
Тај сам био од како сам,
И остаћу до век тај.

Ко има срца, снаге,
За право држи то:
За добро иде добро
А за зло с' даје зло.

Честито ј' мило свуди,
Лепоту свако пазн,
Виноград саде људи, —
А змију свако газн.

А грдобу душе, силе,
Прашта душа слаба, мека;
За жене је лиле миле,
Освета је за човека.

XXXIX.

Свашта има својег реда
Кој' те води циљу твојоме;
А љубави ко се преда
Тај се не сме сиграт' с њоме.

Слаба тамо ватра гори
Де је сузно уздисање. —
Ко о срцу ваздан збори
Тај га има понајмање.

XL.

Црњак моли
Што је тавно ;
Јунак воли
Што је славно ;
Жену дражи
Што је силно ;
Нежан тражи
Што ј' умилно ;
Луде лове
Што је сумно ;
Мудром гове
Што је умно.

XLI.

Смеђе око, лукаво си,
Граорасто, шаљиво си!
Плаво с' око с небом слаже,
Плаво око верност каже.
Али црно, пуно жара
Тајним речма разговара, —
Црне очи сећају те
На божије тајне путе.

XLII.

Ал ја мрзим сличарење сулудо,
Што по речи само звечи у лудо,
Де је мис'о слик избрис'о, убио —
Де с' у шари духа дар изгубио . . .

Нема краја
Тузи ваја, —
Ладном свету, —
Болном цвету,
Што у груди
Уздах буди
Пак о страсти, —
Пак о сласти, —
Пак о венцу
И студенцу,
Што у смиљу
И босиљу
Миље спрема

И враг знао шта ту јоште нема,

Што је давно
Овејано,
Из чег вири само крпеж незрео,
Што већ уме дете свако
Јер је лако —
А здрав мозак то је давно презрео.

XLIII.

Та на лице падај, чоче,
Пред високим духом клечи,
О ком дела тва сведоче,
Која створи на њ мотрећи.

У ком све то беше прије
Промишљено, пропевано,
Што с' у дели твоји вије
Силно, врло и ваљано.

Кој' награде дели пуне
Кад се вишем, лепшем каниш,
А казни те, мој копуне,
Од лепоте кад застраниш.

Ко ту казну, ту награду
Осетио никад није,
За тог брацу не цветаду
Лаворике појезије.

XLIV.

Песма мора мирисати
На цвеће;
Така само опиће те,
Занеће;
Ал' која је лицемерно
Мошејасто дисала,
Знај да ју је прекомерно
Празна глава писала.

XLV.

На висини тражиш,
Што лежи у низу;
У даљини тражиш,
Што ти стоји близу —

Држ' се својег гњезда,
Пак те карат' нећу!
Ко би с' маш'о звезда
Да припали свећу!

XLVI.

О вечности недогледу,
Де је чојков живот трун — —

У судбине распореду,
Како с' чује божи шум — —

О том многи певат' уме
Па ти стане одма ум.

Ама што се не разуме
Том је корен неразум.

XLVH.

Нико неће рећи
Колико је вин;
Нико неће признат':
Подал ми је чин!
Нико неће казат':
Мрзим ружу, крин!
Нико с' неће фалит'
Да је к . . . ин син; —
Ни тирани не призна
Да је тиранин.

Свака ула и протува
Тражи злу свом часна рува,
Да с' од гада свет не гнуша,
Да га простак рађе слуша, —
Зато изпод часна рува
Није увек часна душа.

XLVIII.

Звучна песма! —
Ал' дери је
Ако т' срцу не уише, —
Знај да песме
Најнежније
Често груби мамлаз пише.

XLIX,

Ко сам и какав сам
Ти тек само служиш, —
Пре ме нећеш познат'
Док ме не разљутиш.

L.

Ко је увек био смотрен и опазан,
Ко је био зрео од свога постанка,
Који ни из доба своји млади дана
Нема да се рашта каје или вајка,
Тај, дабогме, луда није био никад,
Ал' веруј, ни мудар, нит' ће бити икад.

LI.

Иди међу кривце
Па остани прав!

Иди међу кухне
Па остани здрав!

Иди међу старце
Пак остани млад!

Иди међ очажне
Па сачувај над!

Иди међу блудне
Па не згази стид!

У тамници лежи
Ал' сачувај вид!

По туђини оди
Ал' остани свој!

Ако то издржиш
Тад си човек мој!

Lll.

Тиран жели да га с' боје;
Везир да му злата носе;
А муштахид да га гоје;
А девојка да ју просе.
Лудак жели да га фале;
Уздисало да га жале;
Јунак да му славу трубе;
Мирза само да га љубе.

Т Ж Ф Л Ж Е.

РАЗЛИЧИТО.

Im Wasser wogt die Lilie, die blanke hin und her,
Doch irrst Du, Freund, sobald Du sagst, sie schwanke hin und her!
Es wurzelt ja so fest ihr Fuss im tiefen Meeresgrund,
Ihr Haupt nur wiegt ein lieblicher Gedanke hin und her.

Platen.

LIII.

Дигни чадру горе!
Немој крити лица!
Крије л' се у банџи
Румена ружица?
Није л' бог и тебе
Ка' и цвеће што је
Створио на урес
Миле земље своје?
Не ће он да така
Сјајана лепота
Од света се крије,
У таму замота.

Вргни чадру! Свет би
Само тебе глед'о
Јер нема лепоте,
К'о што си ти, чедо!

Пусти оку нека
Љубав-искре креше,
Пусти усне нек се
Умиљато смеше, —
Не криј се док оно
Друго сунце сива,
Понда нек вас скупа
Сама ноћ покрива.

Баци чадру горе !
Та још таке моме
Није им'о султ ан
У арему своме ;
'Ваке очи чисте,
Велике и миле,
Трепавице дуге
Од најлепше свиле.
Испуни нам жељу,
Чадру горе ити,
Немој своју славу —
Нашу срећу крити.

LIV.

Из Тех'рана, славна места,
Од персијска славна краља
Неколико манифеста
Изиђоше како ваља.

А по граду и по сели,
И по гори и пољани
Веровати нису тели
Зачуђени Персијани.

„Какав смис'о! Какве речи!
Каква милост! Каква права!“
На све стране усклик јечи:
„Слава шаху, слава, слава!“

Мирза-Шафи' чудна беше
Тол'ка слава за бадава,
Рече: Зар се овде глава
Тако мало уважава!

Чудите се — лепо чудо! —
Што не пише ништа лудо;
Чудите се кад по правди
Што изрече ил' уради!

LV.

Ти ми велиш да сам лептир
И караш ме немилице
Зашто тако љубав мењам
К'о на арфи танке жице.

Куд год идем, на све стране,
Воледу ме цуре здраво,
А де год ме која љуби
Онде љубим узајмице.

МІРЗА ІУДІА.

In der Kritik macht man die Probe, Verse
in Prosa aufzulösen und nimmt den Grundsatz
an, dass, was in Prosa Unsinn ist, es auch in
Versen sein müsse.

Herder.

LVI.

СТАРА ПОВЕСТ

У НОВИМ СЛИКОВИМА.

Мирза-Јусуф седе пак песму сагради,
Како су се двоје заволели млади:
Како им се прва насмејала срећа,
Како им је жеља бивала све већа,
Како су се дивно топили у сласти,
Али једно другом није смело каз'ти.
Па како се после умешала туга
Да им буде друга. —
Они се заклеше да ће остат' верни,
Али удес дерни
Растави и' младе! —
Она ј' лила сузе, — он је јад'о јаде.
Сад долазе сцене: како славуј јеца
Спрам бледа месеца,
И у чарној гори
Поточић жубори;
Како лишће шушти неким шумом тајним —
А они се боре с очајањем крајним.

Али на једаред начини се скок —
Мислиш ево, сад ће смиловат' се бог . . .
Ево су већ близу — дај им, боже, дај! —
Сад ћеду се састат', пак ће бити крај.
Ал' судбина клета
Разтури и' опет на две стране света.
Она за њим плаче, он о њојзи снива
— К'о што то већ бива . . .
Док се једном алах не смилова, па и'
Једно другом даде, те престаше ваји;
Загрлили с' таки и пољубили се,
Живот им је после врло срећан био,
Срећни су још и сад, то јест ако им се
Није опет какав малер догоднио.

LVII.

Је л' Јусуфе, и сам видиш
Да си право магаре,
Што си увек слуш'о песме
Твог славуја из баре.

Та премудра глава,
Што од воде живи,
Мудар савет дава
Да се човек диви.

„Младост“ вели „лудост,
Тера ветар капом,
Тражи само сладост
У кутићу сваком.“

„Немој у младости
Мирис-цвеће брати,
Пак ћеш у старости
Плода дочекати.“

Ти си савет слуш'о
Ниси ружу брао,
Ни за капу мећ'о,
Нит' је мирисао.

Сад је младост прошла,
Ружа ј' прецветала; —
Па да видим сада
Каква ти је фала!

Де да видим плода,
Ког си тол'ко чек'о! —
Ружу ниси брао —
Ал' си шипак стек'о.

LVIII.

Ти, Јусуфе, водолоче!!

Ти с' славуји зборит' умеш!!

Хахаха!

Прођ' се фале, кад' ја знадем

Да ни пиле не разумеш, —

Хахаха!

Ономад си сео код кокошињака,

Намрштио с' чело к'о матора бака,

Теде нешто писат' високо, дубоко,

Ал' ти некуд беше фантазија млака.

Нешто си напис'о

Пак си опет сбрисо,

Три си пера сгриз'о

Ал' не дође мис'о.

Зноја те је стало,

Ал' ти с' није дало.

Кад артије неста —

„Ху, триста му јада,
Шта да радим сада?
Помози ми, вило,
Па ма како било!“
Ал' уместо виле
Дође једно пиле
До тебе јунака
(Крај кокошињака).
И поче ти зборит':
Пи! пи! пи! пи! пи!
Па ви'ш ни то ниси
Разумео ти!

LIX.

Чудан је то светац,
Мирза-Јусуф наш!
Велики естетик,
Страшан критикаш!

Сунце му не ваља,
Јер му „квари вид;“
Голубове мрзи,
„Вређају му стид;“

Цврчка ни да чује,
„Јасан му је цврк;“
А „човек не ваља,
Што му ј' напред брк;“

Риба му не прија,
„Горка јој је жуч;“
Вино му је „ладно;“
А чај му је „врућ;“

Дан му ј' зими „кратак“ —
Лети опет „дуг;“
Пушку зове: „шкљоца;“
Прстен: „беочуг.“

Све му иде уз нос,
Свако му је крив,
Онај: што је умр'о,
Овај — што је жив.

А Шафи се смеје
На тај луди гњев,
Пак из те горчине
Створи сладак спев.

ΧΑΘΗΕΑ.

Lieb' ohne Lust — welch' eine Pein,
Lust ohne Liebe — wie gemein!
Die beiden aber im Verein
Gewähren uns das höchste Sein.

Daumer.

LX.

О како ми је, како,
Сам један знаде бог
Кад она тијо, лако
Крај срца прође мог!

Низ бели врат се лева
Још бељи танан вео,
Из црног ока сева
Од муња повор цео.
Сплетене косе вешто
Низ груди с' вију бесно —
А грудма ево нешто
У танком руву тесно.
Лепа је, танка, вита,
Висока, поносита,
Од снега много беља
Погледом сваким стреља:
Те ни сам не знам како
Живот ми сдржи бог
Кад она тијо, лако
Крај срца мене мог.

Цветак до цветка пао
По плавом каваду;
Црвене гаће као
Сунце на западу . . .
Ал' ман' се рува пуста,
Њу гледај каква је:
Та уста, само уста . . .
Све друго престаје . . .

Ох како ми је, како,
Сам један знаде бог
Кад она тијо, лако
Крај срца прође мог!

LXI.

Кад сам поч'о на базару
Певат' славу твога баја,
Запламтеше сви у жару
Са дивоте твога баја.

Фарси, Курди и Татари,
И Јермени с далњег краја,
И Мослеми и Баури —
Сви дркташе са твог баја.

Скупише се листом певци
Па слушаше све до краја,
Те сад већем свуд се пева,
Слави слава твога баја.

Од тог доба неста туге,
Неста плача, неста ваја;
Свуд се само песма чује —
Дивна песма твога баја.

А кад једном време дође
Што све руши, све осваја —
Ти се теши, јер ће с' доverk
Певат' песма твога баја.

LXII.

Осећам ти мирис душе,
Куд год одим, уза м' лета;
Куд погледим, слику т' видим,
А не видим ина света.

Ти си сунце незалазно
Што на моме небу стоји, —
Кадкад зађе, утопи се
А у мору мисли моји . . .

Тад је вече, мирно, свето —
Ал' док тренем, ето зоре!
Сунце с' роди још сјајније
И позлати сиње море.

LXIII.

Не премишљај, мој пупољче,

Оди мени у наруче!

Овде ћеш се загрејати —

А ја ћу те неговати

Како не би цео свет!

Ту ти ј' место да се сгријеш,

Овде да се разавијеш,

Да пупољак буде цвет!

LXIV.

Главу диже над облаке
Мрки Елбор, стари брег;
Ниже њега ј' прамалеће,
На глави му вечни снег.

Ја сам Елбор, ох Хафисо,
На ком вечна зима спи, —
А ниж' њега прамалеће,
Ој пролеће — то си ти!

LXV.

Мирза-Шафи! Мирза-Шафи!

Колик' беше разум твој!

Многе товне надрикњиге

Неподнеше разум твој.

А колишне с' те ручице!

Колишне су, боже мој!

Што свладаше твоје срце

И однеше разум твој!

LXVI.

Ој тифлиске старе сакле*)
Под месеца бледим сјајем,
Јесте л' ви то, оне старе,
Већ вас скоро не познајем!

Ој тифлиске цуре чиле,
Куд бежите с вашим бајем,
Што сте тако оладниле —
Да вас чисто не познајем!

Аој Мирза, и ти с' други,
А друга су и времена
Од како си ти с Хафисом,
Ти с Хафисом — муж и жена!

*) Неке колебе Бурђијанаца и Татара.

LXVII.

Да се кајем и поправим
Јер не идем путем правим!
Паз'те, људи, свог кућишта —
Ја не треба од вас ништа!

Странпутице моје куде,
Небеске ми кључе дају,
А ја давно већ у рају —
Ког још они не познају.

Подигоше уку буку
Уздижући небо своје;
Ја уживам небо моје
А не реко речи које.

Њима славуј греши врло
Што свракино нема грло;
А анатем на ме шаљу
Што сам сретан у свом рају.

PAZINKA NEEKE.

Keine Rose ohne Dornen.

LXVIII.

Бог је сунцу светлост дао
Па га светом заошину,
Он је цвеће разаслао
На брегове, у долину.

Подиг'о је кршне горе —
Де урличу вуци, лави;
Пусти ветар, проли море
И задану живот прави.

Створи реку, створи чесму,
Све нас створи, ка' што знате, —
Мени даде слатку песму,
Вама уши да слушате!

LXIX.

Што у јарком сунцу гори,
Што вијору вијор пева,
Што у рујној свиће зори,
У потоку што жубори,
И што грми и што сева,
Што у мајској ружи цвати,
И што земља небу прати,
И што небу врати —
Све то у мом срцу бије,
Кроз моје се песме вије.

LXX.

Време се зове ово,
Што доле боравиш;
А вечност жиће ново
Што смрћу добавиш.

Несреће горке јаде
И среће сладост сву
Време ти даје саде —
Што имаш, имаш ту.

А шта нам вечност крије
— Ил' добра или зла —
То мени бриге није,
Овако мислим ја:

За време луд ко није,
У њему сретан је, —
А вечност после неће
Правити промене.

LXXI.

Мене ј' негда и шах к себи радо прим'о
И с њиме сам дуги разговора им'о;
Тужио ми с' једном како га то пече
Што му нико неће да истину рече.
Ја сам после о том дуго премишљав'о
И заиста нађо да шах има право;
— Усудим се једном истину му рећи,
Ал' једва сам мог'о из двора утећи.

* * *

Јест, има кнезова, што од сваког траже
Да истину каже, —
Ал' да је поднесу,
Тол'ко јаки несу!

LXXII.

Синоћ ми се у сну један анђ'о јави, —
Отерали су га са рајски висина,
Јер је био врло земаљске нарави
Те тражаше горе земаљски милина.

Бог му рече тијо али строго: Сине,
Што год јеси треба са свим, пуно да си;
Анђ'о мора имат' анђелске врлине.
Други живот небо, други земљу краси.

Земља има вино, пољубце, милине —
Небо има другог благослова свога;
Кад ти срце јоште за земаљским тине,
Иди доле пак се наживај тога!

Ко допио није пеар жића слатка,
Радост и милину што сам земљи дао,
Тај још има много земска заостатка,
Тај се није мога раја достојао!

LXXIII.

ПРИЈАТЕЉСТВО.

Кад је Шафи иш'о по свету далеком,
Сврн'о је на конак богаташу неком;
И рече му мудри: Домаћине, брале,
Нешто сам ти жељан разговора, шале;
Позовиде часом пет-шест пријатеља,
Па начини мало гозбе и весеља.
А домаћин на то: Залуд ти је жеља,
Јер ја нисам никад им'о пријатеља!
Зачуди се Шафи, па ће на то рећи:
„Ко ни с благом не зна пријатеља стећи,
Под његовим кровом нећу ни кап воде ...“
Па без с богом остај, окрену с' па оде.

Јест, ко никад није пријатеља им'о
Није вредан да га братски поздравимо.

LXXIV.

На част њима њиов снажај*)
И молитва с уста бледи,
Смеран поглед и понашај, —
Ти знаш, боже, шта то вреди!

На част њима така радост, —
То је ветар по ваздуху.
Мени, боже, счувај младост,
Младост срцу, младост духу!

Та де тако вино тече,
Мора врело здраво бити;
Де овако цвати цвеће,
Мора место право бити.

Благослови моје њиве
И изворе моје песме,
Нек не буду жалостиве
Већем врле и уресне!

*) Virtus, Tugend.

Нек ми жеље буду једре,
Нек ми жиће буде мило,
Нек ми очи буду ведре,
Чело глатко, тело чило.

LXXV.

РУЖА И ТРЊЕ.

Ја познајем једну жену, —
Да сачува сваког бог
Таке беде, така чуда,
Тог језика, срца тог!
Никада јој није право;
Гунђа, псује, ћипа, прети —
А рекне ли и муж коју,
Нека пази куд ће с' дети!
Ако л' ћути, јао, сада
Тек га снађу триста јада!

* * *

Не може ти с' увек све по вољи вити;
Не може ни жена увек анђ'о бити;
И у браку с' нађе нека страна црна,
Јербо свака ружа има свога трна . . .
Ал' је жалост, друже,
Бад је три без руже!

LXXVI.

Боље милост без песама,
Него песме без милости —
Боље мудрост без књижура,
Нег' књижура без мудрости —
Боље синак без колевке,
Нег' колевка, а без сина —
Боље вино без бокала,
Него бокал, па без вина!

LXXVII.

Да л' да с' смејем, да л' да с' једим
Кад тај глупи свет погледим!
Нит' шта мисле, нит' шта знају —
Само туђе преживају.

Боме с' нећу једит' на то
— Свашта има своје зато —
Бар се 'вако мудрост чиста
Крај лудости лепше блиста.

LXXVIII.

Док сам ово пев'о: Ајд'мо за слободом!
Не клањајмо с' робски пред вел'ком господом;
Ал' примајмо и ми сваког као брата,
Ласкавцима само покажимо врата!
Састајмо се чешће, пак се упознајмо,
А буд'мо искрени пак се исправљајмо!

Док сам тако пев'о, викаше ми: Слава!
Ала је то мудра и паметна глава!

А кад мудра глава поче делат' тако —
Јао наопако!
Заори се свуда:
То је права луда!

LXXIX.

Калуђери,
Лицемери,
Проћ' ће време
Анатеми!
Ко ј' на чисто с' собом
На чисто ј' и с богом. —
Ал' ко куне, псује
У божије име,
Тај га не поштује
Већ се титра с њиме.

LXXX.

МУШТАХИД*) НЕВА:

Да ми с' верно стадо божја пута лати,
Ја би мор'о стати па за њима глати —
Ал' ко ће ми онда коре леба дати!

Кад сви жедни једном за извор дознају
На којој је страни, на коме је крају,
Онда ће ми рећи да ме не требају.

Но пре ћу замутит' све изворе света,
Ал' свог места не дам, ту је моја мета,
А ко боље знаде: душа му проклета!

*) Муштахид: виши поп Шиита.

LXXXI.

МИРЗА-ШАФИ ПЕВА :

Па какав је разлик и каква је вида
Измеђ' мене Мирзе и тог муштахида?

Да сувишну мудрост мало одвадимо
Обоје идемо па народ учимо:
Ја певајућ' — а он крекећући кроз нос;
Он му фали робство, а ја мушки понос;
Он га води у мрак, ја га водим на зрак;
Његово је срце салом затрпано,
Па с' не чује никад да богу запоји, —
А мирзино удиљ на језику стоји!

Он ногама кратким к'о патак се кречи,
Па једнако стење, и једнако јечи,
К'о да носи терет греха земаљскога
Код толика сала и стомака свога.

А ја идем лако свуд по свету белом
С осмејом, са шалом — он са клетвом, с гњевом.

Он опада Мирзу кришом и за леђи,
Мирза њему јавно — у очи му пева.
И он већма стрепи од осмејка мога
Нег' што сам ја игда од његова гњева.

LXXXII.

Аој, Мирза, да дружине лепе!
С ким то нађе да проводиш данке!
Како дође окат међу слепе? —
Како сиђе мудар међ' лудакe?

А ја реко: Не брини се, драга,
Мудар мора међу луде поћи,
Другче б' мудрост пропала без трага —
Луда к мудрому никад неће доћи!

Знајте, светли, којима је стало
Да вам браћа не чаме у тами,
Да ни сунце не би нам сијало
Да му зраци не силазе сами.

ДОДАТК.

Nur eine Weisheit führt zum Ziele,
Doch ihrer Sprüche gibt es viele.

LXXXIII.

Боље ј' живет' без признања,
Ал' достојан бит' награда —
Нег' уживат' достојања
Без заслуге врсна рада.

Шта ј' колајна што те кити!?
Шта је кад те народ фали!?
Шта је свету голем бити —
А сам себи низак, мали!?

LXXXIV.

На свачијем лицу пише
Повесница лицоноше:
За чим гине, чиме дише, —
Страсти боље, страсти лоше.
Дал' му ј' савест рај ил' пак'о,
Жеље — орли ил' голуби, —
Да л' би пев'о да л' би плак'о —
Да ли мрзи, да ли љуби.

Али читат' не зна свако,
Јер баш није врло лако.

LXXXV.

У чем' леже чаролије
Шафијове појезије?

Све му ј' чило, вито,
Све му ј' истинито,
Природно и право
И једро и здраво.
Природу не квари,
Вешто, лако пари
Мисли с осећај'ма,
Речи с уздисај'ма,
Тугу са милицом,
Пољубце са вином.
Само адем бира,
У шљунак не дира.

Ето то су чаролиј
Шафијове појезије!

LXXXVI.

Рад' истине гоне! — Ал' ти, Мирза, зато
Остани јој веран, не осврћи с' на то!
Не смеш бити светлац у глибови лажи,
За истином оди, њене стазе тражи,
Јер што год је лепо, собом истино је,
А што год је лепо, душа ј'душе твоје.

Ну да не би страд'о за истину драгу:
Истину и мудрост не износи нагу,
Већем и' обуци у песмицу малу,
У шарене речи, у румену шалу;
Закити и' сликом, веселим ускликом —
П' онда не ће бити од зазора ником.
Тако се и грожђе, пуно огња жива
Лишћем и ластаром кити и покрива!

LXXXVII.

Ништа није лакше него мрштит' лице,
С напрћеним уст'ма критиковат' све,
Важним гласом рећи : „Ово ми се свиди,
Ово друго не!

А што с' мени свиди, мора бити добро,
Оно друго не!“
Од таки створова мораш бегат' побро,
Па бежи што пре!

LXXXVIII.

Ти не мораш ружу брати,
Можеш само мирисати;
На стаблу је мирис јачи —
А не ће те трн затаћи.

LXXXIX.

Мудар може постојати
Без милости од краљева ;
Ама шта ће краљ да ради
Без савета мудрачева.

ХС.

Залуд с' рука каљава
На лепоту пиљи, —
Алем-камен само се
Алем-камом пиљи!

ХСІ.

Чкаљ је ружи говорио:
Ко још тобом асне има!
Да си чкаљ к'о ја, и ти би
Била рана магарцима!

А славују с' гусак руг'о:
И ти ми се зовеш нешто!
Па де жртвуј, као гуске,
Крв и живот за човештво!

А филистар рече Мирзи:
Штета твоје главе бистре,
Кад држави ништ' не асниш!
Угледај се на филистре!

Ој филистре, гуско, чкаљу,
Фала свачим заслугама —
Али јаој земљи, небу,
Да остане свет на вама!

ХСII.

Јуче, ал' дабогме, измеђ' четир ока,
Запита ме нека особа висока :
Кажи ми по души, али не по страху,
Шта ти, Мирза, мислиш и судиш о шаху?
Има л' што у глави, — има л' што у души?
Је л' му вид што дужи нег' што су му уши?

— Та он има мозга, кол'ко и сви други
Што облаче талар и манторос дуги;
Види де се пред њим снебивају људи,
П' онда мора мислит' да је неки цин!
Види само подлост, коленопреклоност,
Па ту воду лепо тера на свој млин.

ХСШ.

Оштар нож се врло лако,

Брзо изкрза.

Ал' зато се ипак нико

За туп не трза.

XCIV.

Кавгације, лармације,
Нек вам је на знање:
Де престаје јарост,
Почиње с' кајање!

ХСV.

Чије око није за лепоту слепо,
Који има речи за све што је лепо,
То је прави песник, тај одправе браве
Има кључе праве!

XCVI.

Ако почнеш 'вако: Ја знам од вас боље!
Зле ћеш бити среће,
Нико т' слушат' неће;
Јер ко има снаге, има праве воље
Да и' обавести,
Мора се с почетка за њима повести.

ХСVI.

Ко је срећан, тај нам срећу носи,
А не узима је ;
Од њег' срећа иде, пак се опет враћа
Оном ко је даје.

СХVІІІ.

По шаховој заповести
На диван сам мор'о доћи, —
Многе лале и везири
Већали су до поноћи.
По поноћи шах ће рећи:
„Е сад, Мирза, ти пресуди,
Беу л' мудри ови збори,
Знају л' штогод ови људи? —
Не плаши се, право реци!“
А на то је све умукло —
Мирза уста и пресуди
— Баш по души — па куд пукло:
„Чудна ми је мудрост њина
— Ја у мало не задрема —
Јер све чујем клепет млина,
Али брашна, — брашна нема!“

Погрешке.

Страна.	Редак.	Озго.	Оздо.	Место.	Треба.
17	5	—	„	оживе	о живе.
23	3	—	„	диволним	дивотним.
26	10	—	„	изкопасвоје	изкопа своје.
53	2	„	—	поноћ	поноћ.
55	12	„	—	створиш	створиш.
75	10	„	—	стид	стид!

Штампарија јерменскога монастира у Вечу.

ALL INFORMATION CONTAINED
HEREIN IS UNCLASSIFIED
DATE 10-10-01 BY 60322 UCBAW

1874,

ПЪТМЪНИКА ЈЕРМЕНСКОГА МАНАСТИРА